

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก เริ่มมาจากระแสการปฏิรูปการศึกษาที่ได้เน้นย้ำความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ภายใต้คำจำกัดความว่า เก่ง ดี มีสุข ทำให้เกิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ การศึกษาปฐมวัยจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญมากของการพัฒนามนุษย์ดังกล่าวที่ว่า “เด็กวัยก่อน ๖ ขวบ เป็นวัยทองของชีวิต” เพราะเป็นช่วงที่มีความสำคัญและมีพัฒนาการได้อย่างรวดเร็วที่สุดคือช่วง ๔ ปี แรกของชีวิต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในช่วงปฐมวัยนั้นเป็นช่วงแห่งการพัฒนาย่างแท้จริง การจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาเด็กในทุกด้านจึงต้องสอดคล้องกับวัยที่เจริญเติบโตขึ้น ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจของเด็กต่อสิ่งรอบตัว ซึ่งเป็นการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับเด็กทุกคนเพราะเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และทางด้านสติปัญญา ก่อนที่เด็กจะเข้าสู่วัยเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าซึ่งจะต้องสืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมและความเป็นมนุษยชาติเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก การพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพนั้นวิธีหนึ่งก็คือการให้การศึกษา การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนี้เป็นการจัดการศึกษาเบื้องต้นที่พ่อแม่ผู้ปกครองกับหน่วยงานของรัฐและเอกชนจะต้องดำเนินการจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กเพราะเด็กในวัยนี้สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ จากสภาพแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นประสบการณ์ที่เด็กได้รับจึงมีอิทธิพลและเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการและความพร้อมในทุกๆ ด้าน^๑

การพัฒนาเด็กระดับปฐมวัยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นที่ยอมรับทางวิชาการแล้วว่า การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการวางพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้านของบุคคล พื้นฐานดังกล่าวครอบคลุมการพัฒนาทางกายที่ต้องเจริญเติบโตเต็มที่ตามวัยและความแข็งแรงสมบูรณ์ พัฒนาการทางสติปัญญาที่เด็กเกิดการเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์พร้อมทั้งส่งเสริมการคิด พัฒนาการทางสังคมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการพัฒนาบุคลิกภาพเพื่อให้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับวัย ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและเอื้อต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในวัยนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งอันจะส่งผลไปถึงการพัฒนาระยะต่อไปในชีวิต

^๑ ینگุช วงษ์สุวรรณ, การบริหารทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : จามจุรีโปรดักท์, ๒๕๔๖),

ซึ่งสภาพแวดล้อมของเด็กวัยนี้ส่วนหนึ่งมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้าน ชุมชน และจากสถานศึกษาที่จัดการศึกษาที่จะต้องคอยเอาใจใส่ดูแลในการช่วยให้เกิดพัฒนาการในเด็กต่อไป

การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ ให้จัดการศึกษาดังต่อไปนี้

๑. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

๒. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนและโรงเรียนที่สังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

๓. ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

หนึ่งในหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบันก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นผลมาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ได้วางแนวทางเกี่ยวกับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาดังปรากฏในมาตรา ๒๘๒ ว่ารัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น สำหรับเรื่องอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘๙ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมี

สิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของรัฐ ถึงแม้ในปัจจุบันจะเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาใช้ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ในเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังมีบัญญัติไว้เช่นเดิม จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ส่งผลให้มีการประกาศใช้พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในมาตรา ๑๖ ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยด้วยประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๘ ว่าการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาปฐมวัยได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น และในมาตรา ๔๑ ได้บัญญัติว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการในท้องถิ่นเพื่อลดความซ้ำซ้อนในเรื่องการจัดบริการ

สาธารณะด้านการจัดการศึกษาอบรมและเลี้ยงดูเด็ก จึงมีการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สังกัดหน่วยงานต่างๆ มาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแล

สำหรับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ^๒ ได้สรุปความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาเด็กวัยก่อนประถมศึกษาไว้ว่า เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้พร้อมในด้านต่อไปนี้

๑. ด้านร่างกาย ส่งเสริมความเจริญเติบโตความแข็งแรงของร่างกาย ปลุกฝังนิสัยทางสุขภาพอนามัย ฝึกกิจนิสัยและสุขนิสัยที่ดีในเรื่องการรักษาความสะอาด เลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ถูกต้อง ฝึกให้เล่นออกกำลังกายและพักผ่อนอย่างถูกวิธี

๒. ด้านอารมณ์ จิตใจ ส่งเสริมสุขภาพจิต ปลุกฝังให้รู้จักควบคุมอารมณ์ มีจิตใจร่าเริงแจ่มใส ชื่นชมต่อความไพเราะและสิ่งสวยงาม มีเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซื่อสัตย์กตัญญูกตเวที ขยันอดทน และเชื่อถือในคำสั่งสอนของศาสนา

๓. ด้านสังคม ส่งเสริมการพัฒนาลักษณะนิสัยปลุกฝังให้เด็กเคารพตัวเอง มีสัมมาคารวะ มีระเบียบวินัย กล้าพูดกล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักวิธีเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น เคารพสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบ และพร้อมที่จะปรับให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ดี

๔. ด้านสติปัญญา ส่งเสริมพัฒนาการสติปัญญา รู้จักหาเหตุผลให้เกิดความเข้าใจ ตัดสินใจด้วยตนเอง สนใจต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิดแก้ปัญหาโดยเบื้องต้นได้ในระดับสติปัญญา และมีความพร้อมที่จะรับการศึกษาขั้นต่อไป

การจัดการศึกษาปฐมวัยจะเน้นการส่งเสริมพัฒนาการ และการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ จิตใจ พัฒนาการทางด้านสังคม และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ลักษณะการเรียนการสอนเด็กอายุ ๓ – ๕ ปี หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย^๓ ได้เน้นให้มีการจัดประสบการณ์ที่สำคัญ คือ การเล่นและการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ให้เด็กได้รับพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิตจัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ ทั้งให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ครูผู้สอนนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ครูเป็นผู้ส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่โรงเรียน ส่วนพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ส่งเสริมสร้างสรรค์เด็กอยู่ที่บ้าน ซึ่งบ้านและโรงเรียนจะมีส่วนสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกันมากที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัย

ในสังคมไทยยุคปัจจุบันนี้ บทบาทครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก พ่อแม่ซึ่งเคยทำหน้าที่ในการเลี้ยงดู อบรมเด็ก เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ใช้แรงงานในการเพิ่มรายได้เพื่อการยังชีพและ

^๒ คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖), หน้า ๓.

^๓ กรมวิชาการ, หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๖), หน้า ๓๙-๔๐.

เลี้ยงครอบครัว โดยผลกระทบในการดูแลเด็กไปให้องค์กรอื่นในสังคมที่มีอยู่ ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเด็กทดแทนองค์กรเหล่านั้นอาจได้แก่ สถานรับเลี้ยงเด็ก ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาการเด็ก ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน เป็นต้น บิดามารดาแต่ละคนมีความคาดหวังเกี่ยวกับองค์กรที่เลี้ยงดูเด็กทดแทนแตกต่างกันออกไป บางคนหวังว่าบุตรธิดาจะได้รับการดูแลให้อบอุ่น ปลอดภัยและเป็นสุขบางคนหวังว่าลูกจะอ่านออกเขียนได้ ในขณะที่อีกหลายๆ คนไม่เคยมีความคาดหวังอะไรจากองค์กรเหล่านั้นทั้งสิ้น เพียงต้องการให้มีคนเลี้ยงดูเด็กทดแทน เมื่อตนต้องประกอบอาชีพการงานเท่านั้น สิ่งที่ต้องพิจารณาในสภาพการณ์เช่นนี้คือ เด็กปฐมวัยเป็นช่วงวิกฤตของชีวิตมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อการวางพื้นฐานการพัฒนาสำหรับทุกคนเป็นอย่างยิ่ง การให้บริการเลี้ยงดูเด็กวัยนี้จึงควรมีหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนรองรับ

ศูนย์พัฒนาเด็กขององค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีทั้งหมด ๕ แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านพระนอน ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านปากดง ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านหัวครก ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านไร่ และศูนย์พัฒนาเด็กเขากะลา ได้เปิดสอนในระดับปฐมวัย มีเด็กตั้งแต่อายุ ๒ - ๕ ปี ซึ่งเป็นช่วงที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะเน้นการจัดการศึกษาแบบเตรียมความพร้อม เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้พัฒนาได้เป็นไปตามศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และในขณะเดียวกันผู้ปกครองระดับปฐมวัยนี้ก็มีความต้องการและเข้าใจว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ครูผู้สอนจะต้องเน้นการส่งเสริมทางวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย การอ่าน คัด เขียน และต้องการให้ลูกอ่านออกเขียนได้ เพื่อจะสอบเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการเร่งเด็กเกินกว่าระดับพัฒนาการของเด็ก ทำให้เด็กเครียด ไม่มีความสุขและเบื่อหน่ายการเรียน อาจทำให้ล่าในการศึกษาระดับที่สูงขึ้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะมีผลในทางลบกับเด็ก ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง ในขณะเดียวกันก็มีครูผู้ดูแลเด็กบางคนยังยึดติดกับการสอนแบบเดิมคือ เน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ ซึ่งมีผลในทางลบกับเด็ก ซึ่งการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจะต้องมีแนวทางจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยจัดกิจกรรมในรูปแบบบูรณาการผ่านการเล่นอย่างหลากหลาย ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการครบทุกด้าน เพื่อทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้มีความเข้าใจตรงกัน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน^๔

องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอนได้จัดทำแผนให้มีการสนับสนุนงบประมาณกำหนดในข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้แก่ อาหารเสริม อุปกรณ์การเรียนการสอน ทัศนศึกษา พัฒนาเด็กเล็กมุ่งทำให้ชุมชนเป็นการสำคัญของการพัฒนาเด็กอันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาเด็กยั่งยืนในอนาคต ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขในประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อเสนอแนะแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน ซึ่งการพิจารณารายละเอียดและสาระสำคัญของประเด็นเหล่านี้จะช่วยให้การทำความเข้าใจ

^๔ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหัวครก, แผนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านเด็กปฐมวัย, องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์, เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๗, (อัดสำเนา).

เกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความชัดเจนและเป็นระบบมากขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา และแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ หรือไม่อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา และแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ มีอะไรบ้าง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์จากแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย^๕ ผู้วิจัยจะศึกษาในด้านต่อไปนี้ คือ ๑) ด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม และด้านอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ๒) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการ การนิเทศและติดตามการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร นโยบายและการวางแผน และ ๓) ด้านผลผลิต) ได้แก่ พัฒนาการของเด็กทั้ง ๔ ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา) ให้ เก่ง ดี มีสุข และความพึงพอใจของผู้ปกครอง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

^๕สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ม.ป.ป., หน้า ๑๔ – ๑๗ .

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเนื้อหาโดยสังเคราะห์แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย^๖ ผู้วิจัยจะศึกษาในด้านต่อไปนี้ คือ ๑) ด้านปัจจัยพื้นฐาน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่สภาพแวดล้อม และด้านอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ๒) ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการ การนิเทศและติดตามการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร นโยบายและการวางแผน และ ๓) ด้านผลผลิต ได้แก่ พัฒนาการของเด็กทั้ง ๔ ด้าน (ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา) ให้ เก่ง ดี มีสุข และความพึงพอใจของผู้ปกครอง

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ขอบเขตด้านประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จำนวน ๘,๔๐๐ คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๐ คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะ ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาระหว่างเดือน กันยายน พ.ศ.๒๕๕๘ ถึง เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕. สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ เพศของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๕.๒ อายุของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๕.๓ การศึกษาของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๕.๔ อาชีพของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๕.๕ รายได้ของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

^๖สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, **คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**, ม.ป.ป., หน้า ๑๔ – ๑๗ .

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้อธิบายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ “ประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์” ดังนี้

๑.๖.๑ ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการดำเนินงานต่างๆ โดยการใช้ทรัพยากรในการดำเนินการที่มุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากร แรงงาน รวมทั้งสิ่งต่างๆ ที่ต้องใช้ในการดำเนินการนั้นๆ ให้เป็นผลสำเร็จ และถูกต้อง

๑.๖.๒ การบริหารจัดการ หมายถึง กระบวนการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ ที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มี ๓ ด้าน คือ

๑) ปัจจัยพื้นฐาน หมายถึง ทรัพยากรต่างๆที่มีส่วนสนับสนุนบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

๒) กระบวนการ หมายถึง การดำเนินการด้านต่างๆเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย นโยบายและการวางแผน การจัดประสบการณ์และกิจกรรมให้แก่เด็ก การประเมินพัฒนาการ การพัฒนาบุคลากร การนิเทศและติดตามการปฏิบัติงาน

๓) ผลผลิต หมายถึง ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย พัฒนาการของเด็กทั้ง ๔ ด้าน ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ของเด็กตามระดับอายุ ให้ เก่ง ดี มีสุข และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

๑.๖.๓ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่รับดูแลเด็กเล็กก่อนวัยเรียน ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๖.๔ องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๒ ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา และแนวทางพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์

๑.๗.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางสำหรับแนวทางประสิทธิภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพระนอน จังหวัดนครสวรรค์ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นต่อไป